

DEMOKRACIJA

Leto IX. - Štev. 32

Trst - Gorica 12. avgusta 1955

Izhaja vsak petek

Glejmo z lastnimi očmi

Zadnjič smo na tem mestu opozorili, kako važno je, da gledamo na razne važne probleme z lastnimi, ne pa s tuji očmi. Priliko za to nam je dal val velikega optimizma, ki je po ženevski konferenci zajel vso svetovno javnost in so se njegove posledice začele kazati tudi v naših krajih in med našimi ljudmi. Rekli smo, da ne smemo ponoviti medvojne napake mnogih Evropejcev, ki so tudi lastne zadeve vrednotili na osnovi tujih meril in se zanašali na dalekovidnost in načelnost velikih.

Kot velja to načelo za mednarodno politiko, tako velja tudi za presojo notranjih narodnih vprašanj, v našem primeru še posebno za pogled v življenje naše matične domovine. Za ves svet je jugoslovansko gospodarsko, socialno in politično eksperimentiranje lahko zelo zanimivo, tudi če jugoslovanski narodi pri tem težko živijo in obstojne razmere težko prenašajo. Odnos Britancev do Tita je vendar v bistvu prav tako hladen kot odnos do jemenskega sultana, ki je pred meseci po srednjeveški navadi sam pristojno obglavil lastnega brata, katero je zaukazal iz golega strahu za prestol. Britancev in verjetno večine Evropejcev pri tem sploh ni nič zabeleženo, kot jih ne boli, da sklepajo pogodbe in zavezništva z različnimi arabskimi velikaši, ki dopuščajo v svojih državah celo suženjstvo. So pač tuji narodi in mednarodna solidarnost se ni napredovala tako daleč, da bi medsebojna človečanska ljubezen postala splošna stvar.

Toda tam, kjer gre za sonarodnjake, tam je stvar drugačna. Tam ne sme biti več vseeno, kako se jim godi. Eksperimentiranje neha biti zanimivo, čim vidimo, da pri tem trpi, da sami niso zadovoljni. Tako vsaj ravnajo pripadniki vseh zapovednih narodov. Tudi glede tega torej ne smemo dopustiti, da bi nas zapeljale razne tuje izjave in obiski tako daleč, da bi izgubili razsodnost. Če izrekamo sodbo nad nečim, kar se tiče nekoga, katerega ljubimo, potem se moramo najprej dobro vživeti v njegovo položaj, stremeljenja in potrebe. Ne smemo pozabiti na svetopisemski izrek: »Ne želi svojemu bližnjemu tega, kar ne želiš sebi.«

V svoji preprostosti in naivnosti namreč nekateri ljudje vse preračlajo. Odpeljejo se na politične čez mejo, vidijo, kako je tam so razmeroma poceni, pozabijo na razlike v plačah in že trdijo, da le ni hudo, da se pravzaprav opaža napredek, pri čemer seveda pozabijo, da so razni zahodni narodi medtem veliko bolj napredovali ne da bi zaradi tega izgubili svoje državljanske svoboščine ali da bi se podvržli kakšnemu odkrepanju.

Kako je takšna sodba preuranjena, tvegana in v bistvu krivična je izkusil neki naš znanec. Pčilo ga je, da bi pogledal na drugo stran Fernetičev. Zakaj ne? Avto ima, trgovine, ki tečejo same od sebe, denarja na pretek. Pa jo mahne na izlet. Vabilo ga je v vas, v kateri je imel posestvo, katerega so mu seveda socializirali. Pa je prebolel, saj bo Italija že plačala odškodnino. Tako so se vsaj zmenili z Jugoslavijo. Pripelje se v zaželeni kraj in sede v vaško gostilno. Kmalu se okrog njega nabere precej znanih obrazov in beseda da beseda. Ljudje začno tožiti, temu ni prav to, drugemu ono itd. Naš somiščan, vse prej kot proletarec, jim na njihovo veliko začudenje zabruši nazaj, da je vse to, kar pravijo, navadno obrekovanje. Da imajo vendar dovolj vsega, naj pogledajo samo cene, da jim nič ne manjka.

Od burje in sonca razoran kralji oburi so ga kar nevarno gledali. Trebašat gospod se pripelje z avtomobilom iz kapitalističnega Trsta, pa govori kot kakšen partijski aktivist!

Najprej so domačini nekoliko osupnili, nato pa je dobil iz fidele drobiž. Niso mu dopustili niti, da bi končal. Na račun njegovega avtomobila, blagostanja in tako rekoč norčevanja iz ubogih ljudi se je vsula prava ploha. Naš znanec je bil še kar vesel, da ne kakšne izkupil. Povrat je bil v šila in kopita ter je precej klavirno izginil. Seveda tega svojega doživljanja ne obesa na veliki zvon.

Takšno je torej mnenje samih Slovencev in drugih Jugoslovancev o tistih, ki gledajo na njihove probleme skozi očala režimske propagande ali pa pod vplivom tujih zunanjepolitičnih koristi. Jugoslovani ne vedo, da se jih opazuje kot brezčutne poskušne kunce. Če dela to tujina, še nekam razumejo, ker so dodobra prepričani, da stremi tuji-

Prvi koraki v pravičnosti

Komisija za človečanske pravice bo obravnavala prve zasebne pritožbe

Za 19. septembra je sklicana v Strassbourg Evropska komisija za človečanske pravice. Med točkami, ki so na dnevnem redu, je tudi določitev pogojev, pod katerimi bo sprejemala zasebne pritožbe.

Evropska komisija za človečanske pravice je namreč od 5. julija t. l. dalje pristojna za sprejemanje in odločanje o pritožbah zasebnikov ali skupin, ki bi zahtevale njeno pomoč ali razsodbo v primerih, ko smatrajo, da jim njihove državne oblasti odrekajo uživanje katere izmed človečanskih pravic ali osnovnih svoboščin, ki so navedene v zadevnih mednarodnih listinah in priložnost. To pristojnost Evropske komisije za človečanske pravice je doslej priznalo 6 držav: Belgija, Danska, Islandija, Irska, Švedska in od velikih držav Zahodna Nemčija, kar ji je vsekakor v čast. Tajništvo Evropske komisije že pripravlja spise in urejuje dokumente, ki se nanašajo na že prejete pritožbe.

To je prvič v zgodovini, da nastopa posameznik kot subjekt mednarodnega prava in obenem prvič, da se kot zasebnik lahko zateče k mednarodni ustanovi te vrste v primerih kršenja osnovnih pravic.

Razumljivo je, da se države ne nadevajo prijaznosti s takšnim poseganjem v njihove notranje zadeve. Toda prav v tem je napredek, kajti dokler bo vsaka država, to je vsak režim delal s svojimi državljani kar bo hotel in bodo drugi priznavali vsakogar, ki se na eden ali drugi način dokopla na oblast, dotlej ne moremo govoriti o urejeni mednarodni družbi.

Ze ko je Glavna skupščina Združenih narodov 10. decembra 1948 sprejela Deklaracijo človečanskih pravic, so mnogi ugotovili, da taki proglasi ne bodo veliko zalegli vse dokler ne bo ustanovljen tudi mednarodni sodni dvor, ki bo lahko razsojal, ali so posameznikove pravice kršene ali ne in dokler se tudi zasebniki ne bodo mogli nanj pritožiti.

Zaradi pisanosti družbe, ki zaseda v Združenih narodih, kjer imamo poleg demokratičnih držav zastopane vse mogoče oligarhične, ne pa ferdalne in totalitarne režime, je bilo seveda nemogoče uveljaviti takšno zahtevo v svetovnem merilu. Toda to ni motilo Evropske svetovne skupščine, da ne bi priporočala zunanjim ministrom svojih članic naj pripravijo posebno konvencijo, ki bo vsaj za Evropo uresničila takšno stvarno jamstvo za uživanje človečanskih pravic. Konvencija je bila podpisana 4.

novembra 1950 na rimskem sestanku zunanjih ministrov, članic Evropske zveze. Toda tudi tu se niso mogli soglasiti o načelih postopke, kakor tudi ne o primerih, v katerih naj bo zasebnikom dopuščeno, da se pritožijo na predvideno mednarodno ustanovo. Zato so v 25. členu določili, da posamezne države lahko priznavajo zasebnikom pravico pritožbe na Evropsko komisijo, toda predvideni mehanizem bo začel poslovati šele, ko bo nanj pristalo vsaj šest držav.

Sodišče za človečanske pravice bo pristojno samo za pritožbe proti državam, ki so izrecno izjavile, da ga priznavajo. Ko je 5. julija zunanji minister Zahodne Nemčije, Heinrich von Brentano, izročil tajniku Evropskega sveta svečano izjavo, da Nemčija priznava v zadevah človečanskih pravic zasebnikom pravico do pritožbe na poseben mednarodni sodni dvor, kakor tudi, da se bo podvržla odločitvam tega sodnega dvora, je bil postavljeni pogoj izpolnjen. Zasebniki prizadetih šestih držav so avtomatično dobili pravico do pritožbe in tajništvo Evropske komisije za človečanske pravice je prejelo že prve pritožbe.

Za ustanovitev posebnega mednarodnega sodišča za človečanske pravice morata podobno izjavo podati vsaj še dve državi, kajti člen

46. v Rimu sprejete konvencije določa, da bo sodišče ustanovljeno, čim bo njegovo pristojnost priznalo vsaj 10 (od 15) članic Evropskega sveta. Upati je, da se bo to zgodilo že v kratkem in da bo med njimi tudi Italija, ki bi s tem na najskrajnejši način izpričala svojo demokratičnost.

Anglija potrebuje rudarjev

Zastopniki britanskih rudarskih sindikatov so prejšnji teden razpravljali v Londonu o zaposlitvi italijanskih rudarjev v britanskih rudnikih. Lastniki premogovnikov nujno potrebujejo 12.000-15.000 rudarjev iz tujine, v prvi vrsti Italijanov. Ze pred tremi leti so poskušali zaposliti v Angliji 2000 italijanskih rudarjev, vendar so takrat domači rudarji namestitev preprečili z grožnjo stavk. Lastniki premogovnikov so se morali vdati in država je na lastne stroške vrnila rudarje v domovino. To domačinsko nerazpoloženje proti tujim rudarjem izvira predvsem iz bojazni, da tujci dvigajo delovni tempo in storilnost, kakor tudi strah pred brezposelnostjo, ki je rudarje prizadela pred dvajsetimi leti. Izgleda, da se spričo velikega pomanjkanja rudarjev domačini ne bodo več upirali tujim delovni silam.

Atom naj bo orelec blaginje

V Ženevi prvič zborujejo atomski znanstveniki iz vsega sveta

6. avgusta 1945 je nad Hiroshimo eksplodirala prva atomska bomba. Sejala je smrt in razdejlanje. Skoro točno deset let kasneje, 8. avgusta t. l., to je pretekli ponedeljek, so se v palači Združenih narodov v Ženevi zbrali znanstveniki iz vseh delov sveta, da prisostvujejo otvoritveni plenarni prvi svetovne konference za izkoriščanje jedrne energije v miroljubne namene.

Omenjena datuma predstavlja dva nadvse važna in značilna mejnika. Spoznanja, ki so bila čuvana kot najstrožje vojaške tajne, so vključ najstrožjim ukrepom, v samih desetih letih, postala splošna last. In čim so postala splošna last, je dober del tajnovosti izgubil vsak pomen: orožje, ki je povsod moralo računati na enakovredno protirožje ali vsaj povračilni napad, pa je izgubilo svojo ostrino.

Nad uporabo jedrne energije za vojne namene je začela prevladovati njegova uporaba v miroljubnih namene. Če je Hiroshima grozotni opomin, s katerim je atomska energija pokazala človeštvu, kako se z njo ne sme igrati, so široko odprta vrata v sejo dvorano palače Združenih narodov v Ženevi obetajoč vabilo v nov svet večje udobnosti in blaginje, ki naj nam ga atomska doba prinese.

Konferenco, kateri prisostvuje nad 4000 delegatov, opazovalcev in novinarjev iz 72 držav, je otvoril indijski znanstvenik Homi Bhabha, ki je predal besedo domačinu, predsedniku švicarske konfederacije Maxu Petitpierreu. Švicarski državnik je pozdravil navzoče, opozoril jih je na zgodovinski pomen sestanka ter jim je zaželel uspešno delo. Ugotovil je, da je politika zaostala za znanostjo in tehniko, ki sta spravili narode v veliko medsebojno odvisnost ter za htevala solidarnost vsega človeštva, kajti treba je razumeti, da bomo samo skupno napredovali, če ne moremo skupno napredovati.

Nato je povzel besedo generalni tajnik Združenih narodov, ki je izrazil upanje, da se bo z mednarodno konferenco o miroljubni uporabi atomske energije začela nova doba, v kateri se ljudje ne bodo več bali, ampak bodo občutili zadovoljstvo zaradi največje pridobitve človeškega duha. Izjavil je, da je ta konferenca velikega praktičnega pomena, ker bodo na njej utrli pot za dvig življenjske ravni človeštva. Sodelovanje bo obrnilo misel človeštva od vojne k miru. Nevarnost atomskega uničenja sicer še ni odpravljena. Da bi se to doseglo, mora človeštvo prehoditi še dolgo pot. »Toda mi ne moremo iti na to pot — je izjavil Hammar-skjoeld — če ne začnemo prej odstranjevati zaprek, ki ovirajo razumevanje in prijateljstvo ter se ne lotimo sodelovanja z vse večjim medsebojnim zaupanjem.«

Zbrani udeleženci so nato odobrili, da se pošljejo pozdravne brožavke predsednikom vlad Združenih držav, Sovjetske zveze, Velike Britanije, Indije in Francije.

S tem je bil nekako zaključen politični del prve seje. Sledil je govor predsedujočega indijskega delegata Homija Bhabhe, ki je podal pregled bodočega razvoja uporabe in važnosti atomske energije. Začelo je strokovno delo, pri katerem si bodo znanstveniki izmenjali spoznanja in mnenja o vseh mogočih problemih, ki se nanašajo na izkoriščanje jedrne energije v miroljubne namene. Konferenci sledi predložiti dokumenti in tiskati tehtajo 2 tona in vsebujejo nad 50 milijonov besed. Seveda ne smemo pričakovati, da bodo objavljena kakšna epohalna odkritja, kajti vsi bodo govorili samo o tem, kar se ve ali manj ve, toda pomembno

Politika svetovne komunistične revolucije, ki jo vodi Kremenj, je začela v teško krizo. Skoro vsi organi osrednjega svetovnega revolucionarnega glavnega so bodisi že izumrli ali pa so pred likvidacijo. Najprej je poginila Kominterni, Zastopni jo je Lenin kot tretjo ali komunistično internacionalo s funkcijo svetovne stranke. Posamezne KP naj bi delovale le kot partijske sekcije. Vendar se je izkazala ta zamisel za veliko utvaro. Ze v kratki dobi po ustanovitvi je Kominterni postala slepo orodje sovjetske politike. Na povelje Kremlija je Kominterni tako pogosto spreminjala svoja načela in smernice, da je izgubila vsako avtoriteto. Prav tako spreminjajo in spreobračajo svoja načela in programe vse diktatorske stranke.

Svetovna komunistična revolucija se je ustavila tam, kjer niso mogli biti prisotni sovjetski bajoneti in tajna policija. Prav zato se je v sovjetskem povprečnem komunistu vkoreninil prezir in omaloževanje do nesovjetskih komunistov. Nekateri poglavarji izven sovjetskih KP so si pač osvojili naklonjenost Kremlija, v kolikor so se brezpogojno pokorili vsakokratnim kremelskim oblastnikom. Sovjetski diplomaciji je bila Kominterni s svojimi člani vred zoprn. Bila ji je skupek pustolovcev, konjunkturistov in sanjskih idealistov. Sovjetsko rdečo plemsvo je

rado govorilo o »parazitih hoteli Luxa« (v hotelu Lux v Moskvi so namreč vedno prebivali tuji komunisti).

Navzkrižje se je še povečalo, ko so se tuji komunisti pričeli vmešavati v prerokanje in borbe sovjetske KP. Poleg tega so Sovjeti odkrili, da so postali mnogi funkcionarji in nameščenci Kominterni tohuni svojih raznih domovin.

Krvava rihta je v letih 1936-1939 očistila tudi aparat Kominterni. Ko je ustanovo l. 1943 Stalin razpustil, je bil to pogreb III. razreda. Stalin pa je tudi ta pogreb politično mnočil in se z njim prikupil Zahodu.

Po drugi svetovni vojni je Stalin zopet sprožil zamisel po ustanovitvi osrednjega svetovno-revolucionarnega organa. Omejil pa se je — po slabih izkušnjah s Kominterno — le na evropske KP ozivoma na KP svojih novih pripreznih, katerim je dodal še KPI in KPF. Kominform se je rodil kot rahličen spatek. Če mora sedaj v grob zaradi politike koeksistence, to za Kremenj gotovo ni nobena žrtev. Sovjetska ni kazala po vojni nobenega navdušenja, da bi nudila gostoljubje mednarodnim svetovno-revolucionarnim organizacijam. Niti »Gibanje za svetovni mir«, niti »Svetovna sindikalna zveza« ne uživata sovjetskega gostoljubja.

Središče azijske revolucije se je že l. 1950 preselilo iz Moskve v Peking. Titova Jugoslavija je komunistem zase. Moskva ni več rdeča Mekka in Sovjetska ni več asociativna domovina delovnega ljudstva vsega sveta. So tudi še druge »socialistične domovine«.

Po novih zemljiščih naj bi koeksistencija postala mirno tekmovanje obeh svetov. Ogromna večina zahodnega sveta z mnogimi zahodnimi komunisti vred je prepričana, da bodo pretekla še mnoga desetletja, predno bo delavec komunističnega sveta dosegel življenjsko raven zahodnega delavca, če ga bo sploh kdaj dosegel.

Sovjetski poglavarji napovedujejo dvig železne zaves. Med povabljeni na obisk Sovjetske pa ni delavskih delegacij. Vabijo zgolj učevalce, učitelje, umetnike in celo duhovščino. Z eno besedo povabljeni so zastopniki zahodne inteligence in v glavnem nekomunisti. Komunisti so se zapisali Juliot-Curie, Picasso in Sartre, čeprav Sovjetska zavrača tisto umetnost in publicistiko, ki jo izpovedujeta prav Picasso in Sartre, kar oba prav dobro vesta. Mnogi, ki jih v ZDA obdobjujejo komunističnih simpatij, tudi niso delavci. Prav tako nista delavca oba angleška diplomata, ki sta zbežala v Rusijo.

Sovjetska že nekaj let ne obdeluje s svojo propagando delavstva, pač pa inteligenco, in prav zaradi te inteligence sedaj dvigajo železni zastor. Zahodni svet se verjetno ne zaveda, da je Stalin izvršil v Sovjetski preobrat, ki je ostal tudi po njegovi smrti in bo ostal tudi v bodoče. Lenin je bil skozi in skozi pristni ruski razumnik. Pred revolucijo ni prestopil praga kake tovarne. Z navadnim delavcem v svojem življenju skoro ni spregovoril besede. Prav zato je podcenjeval ruski inteligenčni sloj in ga celo odklanjal. Idealiziral je »Njegovo Velikanstvo proletarce«. KP je bila zanj delavska stranka.

Stalin ni bil plemenit, izhajal je iz delavskega sloja. Ruskega delavca je pravdo poznal in ga ni idealiziral. Prav nasproti delavstvu je natezal vaje, kolikor je bil mogoč. Bolje od Lenina je spoznal praktično vrednost izobrazbe. Brez organizirajoče plasti prebivalstva ni napredka, ni uspeha. Zato je temeljito preobrazil razmere v Sovjetski. Partijska vrata je na široko odprl prav inteligenci. Razdelitev socialnih produktov je preobrazil v korist izobraženstva v neprimeren večji meri kakor pa je to bilo pod carizmom. Družabno je razumski sloj visoko dvignil. V nasprotju z mnogimi zahodnimi delavci in zlasti z Ameriko ni v Sovjetski človeka, ki bi družabno višje stal od vseučiliškega profesorja, umetnika, arhitekta ali pisatelja. Družabna stopnja je pogosto odločilnejša od gmojnega položaja. Dokaz so slabo plačani nižji častniki, ki pa stojijo družabno daleč pred ostalimi stoji in so zato fanatično vdani režimu.

Tudi gmojno stanje sovjetske inteligence je danes že zelo dobro v primerjavi z ostalimi delovnimi ljudmi, posebno še v primerjavi s Titovo Jugoslavijo. To stanje se bo še izboljšalo. Poznavalci razmer tr-

(Nadaljevanje na 2. strani)

VATIKAN IN SOVJETI

Nehrujev obisk v Rimu je zaradi važnejših dogodkov zasle nekoliko v senco. Kljub temu pa je vredno v tej zvezi pregledati neka opazovanja v zvezi s tem obiskom.

Poleg Londona je Rim edina prestolnica Zahoda, ki jo je indijski prvak obiskal. Tu je naletel na duševnost, ki bi jo verjetno srečal v kateremkoli zahodnem evropskem mestu. Vzemirljivo ni bilo na Nehruju to, da je v rimske palače prinesel duh eksotike, pač pa to, da ga ni bilo mogoče opredeliti. Ko pa so se stiki nekoliko bolj poglabili, se je marsikaj razjasnilo.

Z razgovorom je bil zadovoljen tudi papež. Sele pred nekaj tedni so bili vzpostavljeni diplomatski odnosi med Indijo in sv. Stolicjo. Vse do tega trenutka je bil Nehru zelo hladen do katoliške Cerkve. Ob avdijenci v papeški knjižnici so katoliške mislije v Indiji o-

menili le mimogrede. Glavni predmet razgovora je bilo vse nekaj drugega.

Kaj, ni težko uganiti. Pomirjevalna politika bi za daljšo dobo ne rodila nobenih sadov, če bi se ne uredila tudi cerkvena vprašanja na Vzhodu. Osrednje vprašanje na oni strani železne zaves je usoda 70 do 80 milijonov katoličanov. Za Vatikan je tu nekaj vprašanj, na katera ni odgovora. Na primer, zakaj sta bila aretirana in odpeljana praški nadškof Beran in varšavski nadškof Wyszyński? Splošno je znano, da je škof Beran vzdrževal v koncentracijskem taborišču Dachau od vseh interniranih duhovnikov najboljše stike s komunisti. Iz sovjetskih virov pa je na dalje znano, da Wyszyński ni bil odstranjen iz političnih razlogov. Bil je dober škof.

V rimskih cerkvenih krogih mislijo nekateri spričo popolnega preobrata, ki je zavrgel azijsko miselnost med Stalinovimi nasledniki, da je celo mogoče pričakovati vzpostavitev diplomatskih odnosov med Vatikanom in Sovjetsko. Ze v letih 1925-26 so se vršila pogajanja med Sovjetsko in Vatikanom. Takratni posredovalec je bil nuncij v Monakovem, Eugenio Pacelli.

Tudi v letih 1945 in 1949 je Moskva ponovno pontifikatu Vatikanu upostavitev diplomatskih odnosov. To se je zgodilo menda petkrat. Vatikan je vedno pritrdilno odgovoril. Zakaj ni prišlo do uresničitve, tega pa nihče ni izvedel. Paška diplomacija je trezna v presojanju izpustitve kardinala Mindszentyja. V tem ukrepu vidi vati-kanska diplomacija bolj taktičen vtis za svetovno javnost, kakor pa resnično voljo, da bi prišlo s katoliško Cerkvijo do spozreuma.

na za uresničenjem svoje, ne pa njihove dobrobiti. Toda če delamo kaj takega mi, ki smo njihovi bratje, potem nam tega nečijo in ne morejo oprostiti.

To naj bi bil nauk vsem, ki se zlasti poleti podajajo na obisk v lepe kraje in med znane ljudi na drugi strani meje. Naj ne sodijo blagostanja po gostilniških in hotelskih računih, katere plačujejo s tu zasluženimi tirami, pač pa naj se čim več razgovarjajo z ljudmi, naj izkoristijo svoja potovanja za to, da spoznajo razmere takšne, kot v resnici so, ne pa takšne, kot se jih skuša prikazati. Na svet, katerega spoznavajo, naj gledajo z lastnimi očmi, brez tujih očal, pri čemer ne smejo pozabiti, da imajo pred seboj brate, ne pa neznane tujce, katerih skrbi in tegobe bi jim bile deveta briga.

RESNICA JIM RAZGANJA ŽOLČ

Sadje - življenjski eliksir

V teh dneh je spričo vrtoglavih strankarsko-političnih dogodkov, ki so se razvijali na mednarodnih toriških svetovnega komunizma in naši močan odmev prav na tej zemlji, SDZ izdala za slovensko javnost plakati, ki je prepričljivo in resnična bilanca komunističnega političnega izigravanja v zadnjih sedmih letih. Razumljivo je, da se je ilustrirana resnica, posebno tistovcem z vso težo sedla na jetra in jim močno zdebela žolčni mehur.

Dva dni zaporedoma je »Primorski dnevnik« posredno klokal svoje podložnike na trganje plakatov. Plačani kurirji so drveli po podeželju za najstrožjimi direktivami. Na Colu in v Bazovici so prizadeali komunistični užitarji z osebnimi žalitvami poskušali preprečiti zakonito lepjenje plakatov. Morda so jih trkali tudi zato, ker niso dvojezični kakor so njihovi. Olikani ljudje plakatov ne trgajo! S trganjem seveda niso uspeli, ker k sreči vlada na tej zemlji vsaj relativna zakonitost tudi za opozicijo, medtem ko je na oni strani Cole sleherna opozicija proti diktatorski vladavini postavljena izven zakona.

Verjetno so morali v USI prepleškani »neodvisni« titovski socialisti zopet poklicati na pomoč pojačanja iz cone B tudi za trganje, kakor so to delali za pisarjo priseg po kraških cestah, priseg, ki so jih gladko prelomili.

Res je, da so plačanci nekaj plakatov raztrgali na podeželju. Resnici, ki je dialektika »Primorskega dnevnika«, niti ne poskuša zanikati, pa ust niso zaprli. Resnica je prodrla v duše in srca, osvežila spomine in s komunistično politič-

no zgodovino zadnjih sedem let odkrila vso mizerijo praktičnih komunističnih nauk in posebno se njenih oblastniških apostolov. Verujemo, da je bilanca komunističnega sedemletnega žongliranja krepak udarec za revolucionarne upokojence, vendar bi »Primorski dnevnik« bolje storil, če bi prav za to priložnost molčal, kakor je to njegova najnovejša navada. Vse druge številne priložnosti. Prav »neodvisni« titovski socialisti so zadnji, ki bi z uspehom s podtikali, natočevanju in ničvrednim spletkarjenjem kakorkoli mogli zabrisati resnici jasen pogled. Kolekcije »Primorskega dnevnika« so vse prebogat izkrivitev, zavajanje, potvorb in tudi številnih »prerokovanj«, da bi resnično ljubeč človek mogel se nasesti njihovim čenčam in klevečam. Sedem let pokopavala družina SDZ in njeno glasilo z vsemi sredstvi, ki jih komunizem ne izbira, od ugrabljanja do denunciranja. Življenje obeh pa je kljub asistenci ulice F. Filzi 10 danes krepkejšje in trdnjše kakor kdaj koli poprej. Dokaz so med drugim prav tisti zasebniki Slovinci, ki so po lastni spodbudi odprli »mošnariček« za plakate SDZ. Demokratski Slovinci nimamo za seboj podpore matične države, ker njena današnja vladavina isto-

veti državne koristi s koristimi partije; nimamo za seboj niti Moskve, niti Washingtona, niti Rima; za nami je le siromašen slovenski narod na tej zemlji in goreče prošnje za uspeh ogromne večine Slovencev doma in v tujini. To nam zadostuje. Slovinci smo v preteklosti z lastnimi silami ustvarjali svoj dom na tej zemlji, pa ga bomo znali tudi v bodoče ohraniti svojim potomcem. Svoboda in demokracija pa bomo gojili in negovali za tiste čase ponovnega osvojenja, ki so mnogo bližji, kakor se tega diktatorji in njihovi kvilingi nadejajo. Resnica bo zmaga, ker mora zmagati!

II. Poglejmo si koristnosti nekaterih najvažnejših sadnih vrst:

JABOLKO

Domovina jabolka je Azija. V Egiptu ga je presadil faraon Ramses II. in od tam je sad dosegel Evropo.

»An apple a day keeps the doctor away.« (Prosto poslovenjeno: »Eno jabolko na dan; te drži se postave! Pa boš zdrav in ne bolan!«) Zdravnika gledal boš z daljave. Ta angleški pregovor pove vse o jabolku. Zunanja privlačnost poleg koristnosti postavlja jabolko na prvo mesto namiznega sadja. Prav tako kakor je bogata izbira vrst, tako bogato je jabolko redilnih in

zdravilnih snovi. Te so zlasti: sladkor, rudniške soli, voda in vitamini. Visok odstotek pektina, ki ga vsebuje, pa usposablja jabolko tudi za prav tako učinkovito kakor neškodljivo odvajalno sredstvo. Poleg tega preprečuje tvorbo sečne kisline.

Jabolko lahko zaužijemo surovo ali v obliki kompota. Zelo koristni in osvežilni so tudi jabolčni čaji iz samih jabol ali iz olupkov. H koncu se navodilo za zdravilno pijačo proti revmatičnim obolenjem: Razreži tri jabolka in jih kuhaj z olupkom in peškami vred 15 minut v enem litru vode.

Posebne učinkovitosti: pospešuje prebavo, onemogoča zaprtje in tvorbo sečne kisline.

MARELICA

Domovina marelice je Kitajska. V Evropo jo je zanesel rimski Plinij.

Sočno in okusno meso marelice jo uvršča med slastno sadje. Ob pravilni dozorelosti je marelica eno izmed najboljših in najbolj zdravih okrepčevalnih in osvežujočih sredstev. Njen balzamski duh sam je izvrsten aperitiv. Uživamo jo lahko kot namizno sadje (Ne pijmo vode za njo!) ali pa v najrazličnejših oblikah okusne priprave. Kompoti, konfiture, marmelade, sadne mezge, polnjena pečiva in cmoki, to so samo nekatere oblike priprave.

Kandirane marelice imajo svetovni sloves. Iz mareličnega mesa pripravljajo tudi obrazne kozmetične maske, ki ohranjajo žensko polt svežo in mehko. Tuda še drugače služi marelica nežnemu spolu v lepotične namene. »Creme d'abricote« ali po naše mareličevce je priporočljiv požirek od časa do časa. Pravijo, da tudi moškim požirnikom ne škoduje.

Posebne učinkovitosti: osvežujoč in okrepčevalni sadež, ki proizvaja svilenost polt.

MELONA

V Evropo je prišla v XVI. stoletju iz Armenije. Prvi so jo posadili prebivalci v okolici rimskega mesta in po vrtovih papeške palače Cantalupo, zato jo v Italiji pogostokrat tudi tako imenujejo. Nezrela ali napol zrela melona je šiba božja vseh sladkoslednežev. Zrela melona pa spada med najboljše sadje. Njen plemeniti sok najbolj učinkovito uteši tudi največjo žejo. Poleg tega osveži melona razgredo telo in je izvrsten aperitiv.

Zdravilni vplivi so posebno učinkoviti pri zaprtju, hemoroidih, pri revmi in protinu. Brez najmanjših motenj za ostale organe je melona izvrstno odvajalno sredstvo. Zmernost zauživanja melone je pri obolenjih želodca in ocrevja zelo priporočljivo. Potrebno pa je temeljito zvečanje.

Posebne učinkovitosti: čistilno in odvajalno sredstvo, protirevmatični pripomoček.

CESPLJA ALI SLIVA

V Evropo smo češpljo dobili iz Kavkaza, Kitajske in iz Amerike. Češplja je posebno dobrodošla, ker jo lahko uživamo v vsaki obliki: surovo, konzervirano, posušeno, kuhano in končno — kot slivovko. Kot namizno sadje je prikupna in izredno okusna. Duhteče, sladko meso osvežuje in čisti organizem. Visok odstotek sladkorja in drugih ogljikovih hidratov je neobhodno potrebna sestavina dietne prehrane za bolnike, ki bolujejo na revmi, protinu in poapnenju žil.

Ze v starem veku so spoznali odvajalne učinke češplje. Za bolnike, ki so se nepremišljeno krmlili z raznimi odvajalnimi sredstvi, so posušene češplje najboljše in najučinkovitejše naravno odvajalno sredstvo. Deset posušenih češpelj na dan odstrani še v razmeroma kratkem času želodčne motnje.

Posebne učinkovitosti: odvajalno sredstvo, dietna prehrana za revmatične in arteriosklerozne bolnike.

CESNJA

Domovina češnje je Azija. Ze s samo presajevanjem češnje v Evropo se je rimski vojskovodja Lucullus proslavil kot sladkoslednež. Češnja je okusen, hranilen in zdravilni sad prvorodne kakovosti. Koščica daje olje, ki lajša bolečine protine in preprečuje tvorbo usedlin v ledvicah in mehurju. Celo pecelj češnje ni brez koristi. Če zavremo za 10 minut 30 g češnjinih pecljev v enem litru vode, z vročo tekočino polijemo 1/4 kg svežih ali posušenih češenj in čez 20 minut vse skupaj prepiramo skozi gost sito, dobimo zdravilno pijačo proti zanamernim katarom. S tem pa uspešno vzpodbujamo tudi izločenje seča.

Cešnja vsebuje v 100 g 13 miligramov askorbinske kisline, ki uravnava uporabo ogljikovih hidratov v našem organizmu. Češnje lahko uživamo tudi bolni na sladkorni bolezni.

Posebne učinkovitosti: odvaja seč in lajša bolečine pri protinu, ugodno vpliva pri motnjah ledvic.

(Nadaljevanje na 4. strani)

Vida Bernik

1948 >

„Marš, Tito izdajalec in fašist, vseh komunistov antikrist!“

1952-54 >

Na dolarjih so titovci sedeli, ko Rajk in drugi so viseli.

DANES >

Prisege lomijo in parolo naj vrag odnese jih v maloro!

Je pa vendar še mnogo poštenja-

(Nadaljevanje na 4. strani)

POD ČRTO

OŽIVLJENI VITEZI

Pravzaprav je v Italiji tudi še danes ena sama spodobna železniška proga: proga s severa proti jugu z nekaterimi zvezami počez. Izven tega omrežja zaidemo v mrežo nerodnih podeželskih železnic, ki le redkokdaj nudijo medsebojno učinkovito povezavo na svojih tako in tako kratkih razdaljah. Sedaj tu, sedaj tam odklopimo po en voz, da vlak na nekem izumrlem kolodvoru nepričakovano »pogine«. Nato pa poberejo morebitni ostanek potnikov in jih iz nerazumljivih vzrokov natovori za nekaj kilometrov na avtobuse.

V tako omrežje sem pred kratkim zašla nekje v bližini Bolonje. Ko je končno prispil vlak, je bil ves prenapolnjen predvsem mladimi ljudmi, dijakovi, ki so se vozili na morje ali pa na kako športno prireditve.

Po štirje so sedeli na klopih, kjer je bilo prostora za dve osebi, drugi so se gnetili med klopmi. Prava umetnost je bila zrinuti se v vagon, da o sedežu sploh ne govorim. Razumljivo, da ni manjkalo kričanja, smejanja, pa tudi pričkanja in živžganja. Voz pa je bil napolnjen

še z razmetanimi suknjiči, plašči, culami, kovčki in kantaricami.

Posebno dobre volje gotovo nisem bila, ko sem rinila v voz z obilno prtljago. Na mojo nesrečo se je prav v tem trenutku pridružil še sprevodnik in mi izjavil, da sem v napačnem vozu. Moj voz je — tako je dejal — dalje spredaj. Kako daleč, tega pa tudi oni ni vedel.

»In kako pridem pri tej gneči v ospredje?« sem ga vprašala precej zadirčno.

»Peš...« je odločno odvrnil in odšel. Vse se je zasmajalo.

Obupana sem se ozirala naokrog, če bi bil morda vsaj eden izmed teh številnih mladih ljudi pripravljen, da mi priskoči na pomoč. Vsi pa so bili že zopet zatopljeni v glasno prepiranje o nekem šolskem vprašanju, ki jih j vznemirjalo. Za njih sploh nisem obstojala — z rokami so otepali tik pred mojim obrazom.

Ceprav zame ta južnjaški način fanatičnega sodelovanja v nekem strastnem razgovoru ni pomenil nič novega, me je končno minila vsa potrpežljivost. »Che tipl...« sem pripomnila sama a seboj. Nenadoma so prisluhnili — vse je utihnilo. Vse skuštrane glave, tudi najoddaljeneje, so se kakor na povelje ozrle proti meni in me

presenečeno pogledovale. »Kaj misliš nas?« je nekdo polglasno izgovoril. V njegovih očeh, prav tako kakor v očeh ostalih je bilo jasno da sem šele v tem trenutku postala za njih stvarnost.

»Ne samo, da nihče ne vstane,« sem nadaljevala in postopoma dvigala glas, kakor je to v teh krajih potrebno, in potvarjala svojo kljub vsemu ne preveč razgibano nevoljo: »Ne samo, da se nihče ne dotakne mojih kovčkov! Mladi vitezi se celo smejejo bedasti duhovitosti nevljudnega sprevodnika.«

V veliki zadregi so si izmenjavali poglede in si šepetaje dopovedovali, da sem jaz tista, ki bi morala zamenjati voz. Nevljudni odgovor sprevodnika je ponovno obkrožil voz, vendar se sedaj niso več smejali pač pa so se kazali ogorčene. »Signora ima prav...« je končno odločno dejal eden in sam ponovil besede, ki sem jih izrekla: »Che tipl...«

To je bilo znamenje za vse. Skočili so pokonci skoraj istočasno, vsak je sosedu vzpodbujal: »Avanti... dai, dai... coraggio, caro...« Nastala je kar nenadoma izredna pripravljenost na pomoč. Eden je zagrabil mojo potno torbo, drugi dežnik in plašč, dva sta se lotila težkega kovčka, drugi se je polastil

< 1946

„Jaz sem rdeči car in Tito vaš je gospodar!“

< 1949

Kot bika sta ruvala se, z gnojnico oblivala se.

< 1955

Vrnili kralji Titu vse časti, in v lastno skledo pljunili.

VESTI s TRŽAŠKEGA

Odprti odgovor na javno pismo

Gospod Skof Viktor,
občinski svetovalec

Sesljan

Na zadnji seji občinskega sveta ste predlagali neko vrsto kritike na račun občinske uprave, posebno pa se na moj račun osebno. Vprašal sem Vas, da mi pisanje prepustite, da ga pregledam, nekar bi Vam poslal odgovor na vsa Vaša vprašanja in kritike. Tega niste hoteli storiti, zato sem Vam bil prisiljen izjaviti, da Vam tudi ne morem odgovoriti. »Primorski dnevnik« je bil srečljiv od mene, kajti preteklo nedeljo je objavil celotno Vašo izjavo. Dovolite mi, da Vam na Vašo izjavo »Primorskemu dnevniku« podam svoj odgovor.

K prvi točki Vaše izjave ne morem drugače, kot da Vam izrečem priznanje za Vaše zanimanje za javno upravo, katero izkazuje s tem, da ste redni obiskovalec občinskih sej. Da ni bil niti eden Vaš predlog upoštevan, bi skoraj verjel, ker pri rokah nimam sedaj vseh Vaših predlogov v tej trditveni upravi. Prepričan sem, da je bilo več Vaših predlogov sprejetih in udeleževanih, kakor sem tudi gotov, da mnogi predlogi niso prišli v postev, ne zaradi tega, ker ste jih Vi predlagali, ampak iz enostavnega razloga, ker zaradi naših skromnih sredstev jih ni bilo mogoče izvršiti. Dalje pravite, da za Sesljan gojimo premalo pozornosti, toliko več pa za Nabrežino. Nabrežini pa pravijo prav nasprotno, da skrbimo vse za Sesljan in Devin, a vse premalo za Nabrežino. Je pa težko vsem ugoditi. Pa poglejmo malo, kaj je napravila sedanja uprava za Sesljan.

- 1) Dokončna notranja ureditev in vhod na novo pokopališče - delo Selad - za znesek 1,5 milijonov lir;
- 2) Ureditev trga pred postajo Vižovlje (Gosp. načrt) 0,5 milijonov;
- 3) Razširitev javne razsvetljave proti Vižovljam, Devinu in Cerovljam (Gosp. načrt) 0,38 milijonov;
- 4) Javna razsvetljava pri morju 0,5 milijonov;
- 5) Nove poti Hotel Paradiso in

Sadje - življenjski eliksir

(Konec s 3. strani)

POMARANČA

Domovina pomaranče je Kitajski. V Evropo so jo zanesli križarji okrog l. 1200.

Pomaranča je pri nas polnoverni zimski nadomestek za vse vrste svežega sadja. Predvsem nam dobavlja toploto, saj nam daje vsaka pomaranča okrog 100 kalorij. Zdravilno, moč nam nudijo tri sestavine, ki jih vsebuje: sladkor, ki je popolnoma prebavljiv, vitamini, predvsem vitamin C ali askorbinska kislina. Prav tako vsebuje pomaranča tudi fosforjeve, kalijeve in apnenčeve soli. Obilica vitaminov C postavlja pomarančo v vrsto zdravih pripomočkov proti skorbutu in krvavitvam. Navedene soli pogostokrat primanjkujejo naši prehrani. Te soli bogatijo alkalno rezervo krvi in stančija; učinkujejo torej proti zakisanju našega telesa, ki je vzrok mnogim boleznem.

Zelo priporočljivo je uživanje pomarančnih konfetur, tako zaradi prijetnega okusa, kakor tudi zaradi lahke prebavljivosti.

Posebne učinkovitosti: uspešno pobjanje skorbuta in krvavitve.

BRESKEV

Domovina breskve je Daljni vzhod. Breskev je kraljica koščica stega sadja. Zori junija, julija, avgusta in septembra. Breskev je mojštrovina narave že po svoji obliki. Ni pa breskev zgolj prijetno dušična plemenitost, pač pa tudi zdravica, kar so spoznali že stari arabski zdravniki. Pospešuje prebavo, vzpodbuja notranje izločevanje in lajša delo želodčnega mišiča. Nekateri zdravniki priporočajo, da jo kuhamo neolupljeno, nato jo olupimo in potrosimo s sladkorjem. Posebno priporočljivo je cvetni in listni sirup, ki ga kuhamo na vodi ali na mleku.

Posebne učinkovitosti: pospešuje prebavo, sad pa je učinkovit tudi proti oslovskemu kašlju.

HRSKA

Hruška uspeva povsod. Vrste so prav tako številne kakor pri jabolu. Mlado listje hruške vsebuje arbutin, ki je uspešno zdravilo proti tvorbam sečne kisline. Liste uporabljajo uspešno tudi proti vnetju mehurja in proti motnjam seča. Tekočino pripravimo tako, da kuhamo 100 g mladih listov 20 minut v enem litru vode. Zaradi čkusa dodamo razrezano hruško (kompotno).

Posebne učinkovitosti: pospešuje izločanje seča in vpliva zdravilno pri obolenjih mehurja.

gost. Pineta, Selad 0,92 milijonov; 6) Obnova in preureditev stopnišča proti morju, Selad 2,26 milij.; 7) Ureditev občinske občale v Sesljanu, Selad 1,16 milijonov;

8) Ureditev prevoza čez železnico v Vižovljah, Selad 0,26 milijonov lir.

To pa ni dovolj. Imamo sedaj še dele, ki so bila od naše uprave predlagana ter tudi že odobrena, in sicer:

1) Novo šolsko poslopje v Sesljanu, ki bi lahko bilo že končano, če bi ne bilo toliko sitnosti zaradi zemljišča. Za to delo je iz gosp. načrtov na razpolago 23 milijonov;

2) Gradnja novega modernega stranišča pri morju - delo iz gosp. načrta - v znesku 0,53 milijonov;

3) Razširitev telefonskega omrežja za Sesljan in Devin, odobreno v obč. proračunu 4,65 milijonov lir.

Skupna vsota vseh gori naštetih del zneske 35,66 milijonov lir, kar menda ni ravno malenkost. To pa še ni vse. Tudi telefon za Vižovlje (Mavhinje in Sempolaj) je bil že odobren, a se je sedaj zadeva - ne po naši krivdi - nekam zataknila, toda ne bomo prej mirovali, dokler ne bo tudi to zadovoljivo rešeno. Selad ima tudi sedaj razna dela v programu, med katerimi je tudi zgraditev razgledne točke na morje, in to v začetku odcepa ceste proti morju. Pripravili smo tudi vse načrte za razširitev ceste proti postaji, a je to žal prepuščeno.

Z odličnim spoštovanjem
Josip Terčon

Trstu so jo zagodli

»Primorski dnevnik«, »Delo«, »Corriere di Trieste« in »L'Unità« sama »neodvisna« glasila, ki dosledno zagovarjajo in zastopajo tuje imperialistične koristi in ne koristi domačega prebivalstva in zlasti delovnega ljudstva, so spet storili lepo uslugo svojim gospodarjem. Ameriški vojakov v Trstu ne bo. Titovi vladavini so sicer ameriški dolarji všeč, niso ji pa všeč ameriški vojski. Ti so sploh zgolj v splošno komunističnim praganjem. Ameriški vojak ni doma iz Wallstreeta, preprosti vojaki niso zgolj sinovi milijonarjev, so delavci in kmetje. Ti vojaki so bili v veliko napotje komunističnim propagandistom, saj so bili živ dokaz o dejanskem in stvarnem načinu ameriškega življenja. Občleni so hodili kot častniki v komunističnih državah in denarja jim ni manjkalo. Sleherni prebivalci našega ozemlja tudi ve, da so v mnogem podprli tržaško gospodarstvo in marsikatero družino rešili stradanja.

Vsi štirje »glasniki« javnega mnenja se bodo sedaj oddahnil, pohujšanja ne bo več in mizeriji ne bodo postavljene ovire. Morda bo ta spletko le odprla oči tistim, ki še niso spregledali.

Komunistična doslednost

Beograjska komunistična »Politika« se pritožuje, da je vzhodnoevropski tisk sicer z zamudo objavil Titov govor, vendar je sfriziral tiste dele, ki se nanašajo izključno na te države. Pravi tudi, da v teh državah »bojazljivo izvajajo načela beograjske deklaracije«. Tito si je torej osvajal pravico, da se postavi po robu kremelskim ukazom in celo vztraja pri »politični samostojnosti« posameznih komunističnih držav, sedaj pa njegovo glasilo št. 2 zahteva slepo pokorščino »beograjski deklaraciji«. Kar je za Tita čednost, je za druge zločin!

Devinska priporočila

V zadnji »Demokraciji« smo čitali o prigradah »Novega lista« v zgornji občini. Kar zaskrbelo nas je, ko smo ugotovili, da si resnica utira pot v najširšo javnost, tako da je v vrabci na stehi vedo, kakšne načrte ima filokomunistična skupnica dr. Besednjaka na naših vročih kraških tleh. V breme nam je, da se je zagovornikom komunistične mizerije v domovini in njihove brodolomne politike v zamejstvu pridružil tudi nek naš ugledni vaščan, ki je do dr. Besednjakevega rovarjenja čvrsto stal v antikomunističnih vrstah, ker je že med prvimi na Primorskem spoznal vso zlobo, hinavščino in zlo-

gradnja nove avtoceste, ki bo na tem mestu vse preuredila. Koliko poti in intervencij smo zaradi tujkega prometa napravili pri turističnem uradu v Trstu, pri graščinski upravi zaradi obnove hotela v Sesljanu itd. Pa ni bila tudi naša skrb in stroški za razna letna taberišča tujcev v Sesljanu, uprava avstrijske kolonije v šoli itd.? Vem, da manjka še mnogo za Sesljan, a vsega z lastnimi sredstvi ne zmoremo. Kakor doslej, bomo tudi v naprej trkali na razna vrata, da bi čim več dosegli. Glavni problem Sesljanu pa ni samo občina, ampak otvoritev hotela, parka in kopališča, ki je sedaj s trnjevo žico obdano ter je last devinske graščine. Ko bo to na razpolago, se bo go tovo dotok turistov še povečal.

Glede snage v Sesljanu in bližini imamo za to delo na razpolago občinskega delavca. Seveda ne zmore vedno vsega, kadar je večja potreba se mu za nekaj dni dodeli pomoč.

Ne vem, ali je točno, da na pisma ne odgovarjam, ker mislim, da sem vsem in tudi Vam, gospod Skof, vedno odgovoril bodisi na pisma, kakor tudi na ustna vprašanja, na slednja le, če se mi da pri ložnost, da jih tudi razumem in poznam.

Ta odgovor pošiljam tudi »Demokraciji« in »Primorskemu dnevniku« s prošnjo, da ga objavita.

Z odličnim spoštovanjem
Josip Terčon

činstvo komunizma ter se proti temu zlu čisto boril. Zato od njega kot izobraženca upravičeno pričakujemo, da nedolžni družini komunističnih pomagačev čimprej obrne hrbet ter tako prepreči nadalje širjenje komunizma in filokomunizma v našem kraju in v zamejstvu sploh.

»Primorski dnevnik« je doslej zgolj opravičal in klevetal kolonijo otrok SDD v Devinu. Sedaj pa je njegov fotograf našel v Devinu Svecarko in dva Avstrijca in jih prilepil na 5. stran nedeljske izdaje. Njegov dopisnik pa je napisal: Med Devinom in Sesljanom je mnogo več ali manj stalnih taborišč, kjer se utaborijo tujci, željni lepote našega Jadrana... Pa še skavti iz Avstrije in skupine mladih Dunajčanov v Sesljanu. Slovenskih otrok med Devinom in Sesljanom pa fotograf ni videl...

ZGONIK

Ugotovljamo, da g. Lupine, učitelj v Zgoniku, ni avtor članka »Pretrgama vnema tov. Furjana«, objavljenega v šte. 30 od 29. v. m., niti kdo od mladeničev igralske skupine, ki jo on vodi.

Toliko javnosti v vednost.

Uredništvo

„Nočni izleti“ v Saležu

Jeza in zagrenjenost komunističnih prisklednikov obeh barv je ob zadnjem, zanje neljubem dogodku, dosegla svoj višek. Govorimo namreč o političnih brehah, ki jih od tako zvanega beograjskega sestanka sem skoro vedno prejema. Te - bi izgedale - se jih osebno sicer ne primejo, ali skrb za jutrišnji dan jim spriči spregledovanja nekaterih njihovih lastnih pristašev ne da spati. Zato vsaj enkrat tedensko na svoje komunistične rogovile huronsko zatulijo: komunisti udarniško, njihovi pobratimi titovci pa po svoji poklicni koritarski dolžnosti... Tako je glasilo razcefranega komunizma »Primorski dnevnik« z dne 6. avgusta napadel SDZ, ker je ta pripravila in dala nalepiti politične lepake, ki v vsej resnični goloti krepko razkrinkujejo vso komunistično hinavščino in sleparijo.

V strahu, da bi teh lepakov ne čitali tudi nekateri omahljivi in se nad njimi »pohujšali«, so kakem pobolnili narodili, naj jih še isti večer potrže, kar se je ponekod zgodilo. Vendar so ljudje kljub komunističnemu političnemu pobolnstvu lepake čitali in živahno ko-

Kako so preganjali vročino?

V Parizu in New Yorku, v Londonu in v Stockholmu, v Trstu in na Krasu se je toplomer ustavil pred dnevi na tropski temperaturi. Milijoni ljudi so se potili in iskali sence. Kaj pravijo k temu in kako so preganjali pasje dni velikani brez in z navednicami po svetu in pri nas?

Sir Winston Churchill: »Prvič sem resnično vesel svoje »upokojitve«. Medtem ko je moj naslednik Anthony Eden v družabni obleki in s kravato razpravljal v Zenevi, sem se hladil pod curkom sveže vode na svojem podeželskem posestvu v Chartwellu. To je - u metno zgrajen slap - tam mi ni nikoli vroče...«

Mamie Eisenhower: »Moj recept proti vročini: sok rabarbare in sok svežih malin zmešaj ter dodaj žlico medu in nekaj kosčkov ledu.«

Miss »Bobo«, spletna kraljica Elizabete: »Ob poletnih počitnicah je kraljica stalno na Skotskem. O vročih dneh se zadržuje v hladnih kraških prostorih. Posebno hladna je soba na severni strani gradu. V tej sobi je pred štiri sto leti angleški plemenitaš zabolal svojo ženo in njenega ljubimca. Pravijo, da od tega časa straš. vendar obiskuje sobo kraljice še danes - in takrat strahovi počivajo...«

Grški milijonar Onasis: »Zakaj naj bi se otepal vročine, saj vendar ni vroče! (Onasis ni samo lastnik številnega trgovskega ladjevja, pač pa tudi številnih hotelov na francoski Rivieri!) Se vam pozna, da niste bili rojeni v Grčiji in da svoje kariere niste pričeli v Argentini kakor jaz?«

Gaylord Hauser: »Pravilna prehrana je najboljša sredstvo proti vročini. Hranite se z zelenjavo in sadjem; izogibajte se gostih omak, juh, težko prebavljivih mesnatih jedi in sladkarij. Vse potrebno najde v moji knjigi »Ostani mlad - podaljšaj si življenje!«

Christian Dior: »Vsako drugo uro si za deset minut močim noge v hladni vodi.«

Gina Lollobrigida: »Vročino ljubim nad vse, ker lahko mirno razkazujem svoja ramena, ne da bi to nekdo smatral za nedostojno.«

Jacqueline Auriol: »Priznali so mi naslov »najhitrejša žene na svetu«. Kot letalko me vročina ne nadleguje. Če mi je kdaj v resnici prevroče, stopim v jadrarno letalo; če bi ljudje vedeli, kako prijetno hladno je v zračnih višinah!«

Errol Flynn: »Imam na grbi 25 milijonov dolarjev davčnih zaostankov. Kaj res mislite, da bi mi ničvrednih 35 stopinj C v senci moglo še povečati vročino?«

Ernest Hemingway: »Najboljši ohlajevalni recept je čitanje političnih uvodnikov. Pri tem vam takoj postane hladno pri srcu!«

V uredništvu »Delas« v Trstu pravijo menda o vročini tole:

»Če ti postaja ob čitanju plakatov SDZ za 10 stopinj bolj vroče kakor pa kaže toplomer v senci:

mentirali, kako slabe propagandne usluge si »stovarš« s takim nebrzdanim početjem nabirajo in kako se zaman trudijo, da bi vsako pronicanje resnice v lastni bunker že vnaprej preprečili.

Nič čudnega, če se je »Primorski« v svoji čarovniji tako daleč spustil, da je lepice označil kot nekakšne »ponočne izletnike«. Ki da se podnevi ne upajo po naših vaseh, ko je pa vsem znano, da so bili lepaki, vsaj po naših vaseh, nalepljeni pri belem dnevu in so lepice vsi ljudje videli. Ker pa je »Primorski« na teh »onočnih izletih« tako trmasto vztrajal, se v Saležu sprašujemo, kdaj bo »Primorski« spregovoril o »onočnih izletnikih« iz let 1945 - 48? Bog ve, če je - recimo kak visoki tovariš v ul. R. Manna 29 obveščen, da je neke blizu nas po nekih »onočnih izletih« že precej zasmrdelo in bi bilo prav, da bi si tudi nek drugi sicer skromni potujoči dopisnik preskrbel masko... Vsekakor bi radi, da bi se komunistična glasila, skupno s sopotniškim »Novim listom« s temi »onočnimi izletni« v bodoče nekoliko bolj zanimala... Lepaki pa niso bili prvi in tudi ne zadnji.

če te ob srečanju povratnikov iz Bosne obliva pot po sencih in ti srce hitreje utripa ob spominih na ljudsko oblast po kršnem Krasu, pomisli na 15 milijonov sovjetskih varovancev, ki jim je veliki Stalin naklonil sibirsko podnebje. Če pomisliš, da tudi tebe lahko doleti taka kremelska milost, ti bo takoj hladneje pri duši, če jo imaš...«

V uredništvu »Primorskega dnevnika« v Trstu pa sodijo o vročini menda takole:

»Zaradi normalizacije in solidarne aktivne koeksistence se strinjamo z uredniki Dela. Dodali pa bi, da bodo bližnji dogodki: Titov obisk v Moskvi, skorajšnji pogreb Kominforma in obujanje priljubljenih »onočnih sprehodov iz let 1946-48« po Krasu, gotovo shladili kominformistične glave... Mladi hostarji pa so preganjali vročino pod Mangartom in si hladili možgane z inštrukcijami prosvetarja, ki jih je izuril, kako se s sokolskega konja presedla na komunistično mulo in kako s fakirskimi spretnostmi spremeniš kraške hrbtnice v jegulje. Poučil jih je tudi, da so materam, ki so mu jih izročile, dolžni bore tri litre mleka - in nič drugega. Tako se niso zgolj sami ohladili, pač pa z njimi tudi hostarske matere.«

V uredništvu »Novega lista« v Trstu pa ima možganski trust (tako sodi o njem »Katoški glas«) menda takole mnenje o vročini:

»Seveda smo popolnoma solidarni s sorodstvom pri Delu in z ožim pri Pr. dn. Ponižno - kakor se spodobi - pa bi si dovolili pripomniti, da je tudi v našem kondominiju (to je edini stvarni ostanek nekdanjega Titovega predloga o reševanju STO) prav tako hladno kot v škotskih kraških sobah kraljice Elizabete in da tudi pri nas stariša - samo ponoči - oba slovanske blagovestnika... Da ne bi zaostali za svojimi vzorniki, smo mi, kar nas je divjakov - tako namreč označuje znanost vse tiste, ki bodisi v resnici ne pripadajo nobeni ideologiji ali sami o sebi tako trdijo - organizirali ideološki tečaj. Seveda tudi tam gori pod kršnimi vršaci zahodnih Julijskih Alp - da ostanemo na liniji. Govorili smo sicer, da prireajo te tečaje in se jih udeležujejo pripadniki vseh ideologij, pa nam tega ni nihče verjel, zato smo morali pač z barvo na dan. Tečaje so vodili: Be Bis Bim in C (to niso nikaki vitamini, pač pa kameleonini). Ob-

ravnali smo naslednje teme: 1) Uporabnostna Einsteinova teorija strankarske - političnega profesionalizma; 2) O relativizmu človeškega značaja; 3) Značaj in vzgoja - sodobni vzgojitelji; 4) Strankarsko-politični premiki v času konjunkturnih perturbacij in uporaba dvostranih kamuflažnih pripomočkov. Za uspešno ohladitev pa so prispevale tudi atomske bombe na Vzhodu in Zahodu.«

V uredništvu »Demokracije« »Če nam je vroče, gremo na prepih. Če ga ni, pa ga naredimo!«

Odgovor „ventilatorju“

(Konec s 3. strani)

kov in razumnikov, ki se danes ravno tako ne bojé svetlega dneva, kot se pred leti niso ball zaprtih črnih avtomobilov, ki so vozili nedolžne ljudi tja čez mejo... Ti ljudje ne bodo podlegli sladkim besedam o tem, da je vse pozabljeno. Najlepše zagotovilo so strelj omeji, so številni begunci, so turisti, ki v marsikakem letoviškem kraju ne najdejo niti sadja, niti sladkorja.

Ne razumem, kaj tovariše pri »Primorskem dnevniku« moti na plakatih - saj je vendar vsak plakat le ilustrirana stran zgodovine, ki so si jo sami napisali in ki bo, verjemite, ostala dobro zapisana v spominu vseh, ki objokujejo padlega partizana, ki se ni boril za komunizem: deportiranca, o katerem ni več sledu; emigranta, ki je šel iz domačega kraja, ki so ga prodali za pravico nad Koprom in za nekaj ladij žita iz kapitalistične Amerike.

F. B., ki je lepil plakate

MLADENIC-VAJENEC, 15 let, dovršil industr. tečaj, išče zaposlitve. - Naslov v upravi lista.

OSMOSOLKA sprejme inštrukcije srednješolcev. - Naslov na upravi lista

Odgovorni urednik:
Prof. Dr. ANTON DABINOVIĆ
Tiska: tisk. Adria, d. d., v Trstu

Vespa

125, 150 in 150 G. S. KUB. CM.
NA OBROKE IN PROTI TA-
KOJSNEMU IZROČILU.

Vespe RABLIJENE

ORIGINALNI NADOMESTNI
DELI »PIAGGIO«

PRODAJNA AGENCIJA:
TRST, UL. S. FRANCESCO 46
TEL. 28.940

Mizarji
kmetovalci
podjetniki
Deske smrekove, macesnove in trdih lesa, trame in parkete nudi najugodnejše

CALEA
TEL. 90441 TRST
Viale Sonlino, 24

OBVESTILO

Že od 1. avgusta se vrši naša
običajna poletna
RAZPRODAJA

OGLEJTE SI NAŠE IZLOŽBE

Donda

LARGO BARRIERA VECCHIA 5/6

SDZ priredi na Opčinah 28. t. m.
Tradicionalno jesensko slavlje